

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
Кафедра бібліотекознавства та інформології

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
Сучасні стратегії розвитку науки

Напрямок підготовки 6.020102 Книгознавство, бібліотекознавство і бібліографія

Інститут журналістики

2016 – 2017 навчальний рік

Робоча програма з дисципліни «Сучасні стратегії розвитку науки» за спеціальністю 6.020102 «Книгознавство, бібліотекознавство і бібліографія» галузі знань 02 «Культура», освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр». – 2016. – 46 с.

Розробник: Воскобойнікова-Гузєва Олена Вікторівна, доктор наук із соціальних комунікацій, старший науковий співробітник, завідувач кафедри бібліотекознавства та інформології.

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри бібліотекознавства та інформології

Протокол № 1 від "1" вересня 2016 року

Завідувач кафедри бібліотекознавства та інформології

О.В. Воскобойнікова-Гузєва

Години відповідають робочому навчальному плану

Заступник директора Інституту журналістики з навчальної роботи

О.А. Росінська

ЗМІСТ

Пояснювальна записка.....	4
Структура програми навчальної дисципліни.....	7
I. Опис предмета навчальної дисципліни.....	7
II. Тематичний план навчальної дисципліни.....	8
III. Програма	
<i>Змістовий модуль I</i>	11
<i>Змістовий модуль II</i>	14
<i>Змістовий модуль III</i>	16
<i>Змістовий модуль IV</i>	18
IV. Навчально-методична карта дисципліни «Сучасні стратегії розвитку науки»	20
V. Плани семінарських занять.....	22
VI. Завдання для самостійної роботи.....	26
VII. Система поточного та підсумкового контролю.....	30
VIII. Методи навчання.....	33
IX. Методичне забезпечення курсу.....	33
X. Завдання до модульних контрольних робіт.....	34
XI. Рекомендована література	
<i>Нормативно-правові документи</i>	40
<i>Базова</i>	41
<i>Додаткова</i>	42
Інформаційні ресурси.....	43

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Робоча навчальна програма з дисципліни «Сучасні стратегії розвитку науки» є нормативним документом Київського університету імені Бориса Грінченка, який розроблено кафедрою бібліотекознавства та інформології на основі освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів спеціальності 6.020102 «Книгознавство, бібліотекознавство і бібліографія», відповідно до навчального плану денної форми навчання.

Мета дисципліни – надати студентам знання про теоретико-методологічні, організаційні та історичні засади розвитку наукового знання, ознайомлення із тенденціями і пріоритетами розвитку науки, наукової діяльності в Україні та світі, аналіз здобутків наук документально-комунікаційного циклу, зокрема книгознавства, бібліотекознавства, бібліографознавства на сучасному етапі, набуття бакалаврами вмінь і навичок проведення самостійних фахових наукових досліджень.

Завдання дисципліни:

- вивчити теоретичні та нормативні засади наукової та науково-технічної діяльності;
- розглянути основні історичні етапи розвитку науки України та світі;
- ознайомитися із організацією та основними тенденціями розвитку академічної науки в Україні;
- сформувати системне уявлення про тенденції розвитку та проблемне поле наук документально-комунікаційного циклу;
- опанувати методику проведення самостійного наукового дослідження та представлення його результатів;
- здобути практичні навички з написання різного типу наукових публікацій (тез доповіді, реферату, наукової статті, наукового звіту).

Дисципліна спрямована на формування таких **фахових (спеціальних) програмних компетентностей** освітньої програми підготовки бакалаврів за напрямом 6.020102 «Книгознавство, бібліотекознавство і бібліографія»:

– *Базові загальні знання.* Володіти базовими загальними знаннями з розвитку науки, а саме: науковими дослідженнями сьогодення та знаннями світового досвіду історії науки, еволюції різних типів організаційного забезпечення науки, знаннями теоретико-методологічних засад розвитку наук документально-комунікаційного циклу;

– *Здатність знаходити та використовувати інформацію* з інформаційних ресурсів, джерел (електронних, письмових, архівних та усних) до виконання конкретних практичних завдань;

– *Здатність використовувати фахову термінологію* з наукознавства,

бібліотекознавства, бібліографознавства, книгознавства, архівознавства, документознавства в усній та письмовій формах;

– *Здатність до аналізу* законодавчих та нормативно-правових актів щодо діяльності і розвитку сучасних науково-дослідних установ; процесів розвитку фахової комунікації як складової системи соціальних комунікацій з метою посилення її впливу на інтелектуальний, культурний, правовий, соціально-економічний рівень життєдіяльності суспільства;

– *Здатність до вивчення та аналізу* бібліотечної діяльності на основі застосування наукових методів систематизації, підготовки аналітичних матеріалів, синтетичного опрацювання інформаційного контенту з джерел.

Дисципліна спрямована на формування таких **фахових (професійних) програмних компетентностей** освітньої програми підготовки бакалаврів за напрямом 6.020102 «Книгознавство, бібліотекознавство і бібліографія»:

– *Організаційні навички*. Знання законодавства у сфері наукової та науково-технічної діяльності;

– *Обробка інформації*. Можливість користуватись регламентованими джерелами інформації, методами, способами та засобами її обробки й зберігання.

– *Креативність*. Володіння методиками та технологіями як традиційними так і інноваційними.

Опанування дисципліни дозволяє отримати такі **програмні результати** освітньої програми підготовки бакалаврів:

– *фахові (спеціальні)*:

здатність продемонструвати сучасне уявлення та знання щодо правових норм, законодавчих установок у сфері наукової та науково-технічної діяльності; знання процесів розвитку та функціонування українських та закордонних академій наук та інших об'єднань науковців;

- здатність продемонструвати етичні установки у науковій, зокрема і фаховій сфері; можливість виховання власної свідомості щодо моральності в побудові кар'єри та в повсякденному житті;

– *фахові (професійні)*:

- здатність визначити історичні, соціально-економічні, культурні передумови виникнення науки як соціального інституту; принципи теоретичної та науково-прикладної наукової діяльності, зокрема і у бібліотечно-інформаційній сфері;

- здатність аналізувати основні принципи і концепції розвитку наукового знання та організації науки як сфери людської діяльності;

- здатність застосовувати основи наукової роботи в бібліотечно-інформаційній галузі.

Курс інтегрується з такими дисциплінами, як «Бібліотекознавство та історія бібліотечної справи», «Історія книги та книгознавство», «Бібліографознавство», «Основи документознавства та архівознавства» та ін.

Теоретичні питання дисципліни розглядаються на лекціях, поглибленню теоретичних знань із дисципліни сприяють семінарські заняття. До кожного модуля розроблені тестові завдання для модульних контрольних робіт, які дозволять виявити рівень оволодіння студентами теоретичних питань та конкретним фактичним матеріалом.

Кількість годин, відведених навчальним планом на вивчення дисципліни, становить 120 год., із них 28 год. – лекції, семінари – 28 год., мк – 8 год., самостійна робота – 56 год. Студентам надається список рекомендованої до вивчення літератури та перелік інформаційних ресурсів мережі Інтернет для опрацювання. Викладання дисципліни розраховано на *один семестр* та завершується *заліком*.

СТРУКТУРА ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

I. ОПИС ПРЕДМЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Курс:	Напря́м, спеціальність, освітньо- кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
<p>Кількість кредитів, відповідних ECTS: 4 кредити</p> <p>Змістові модулі: 4</p> <p>Загальний обсяг дисципліни (години): 120 годин</p> <p>Тижневих годин: 4 години</p>	<p>Шифр та назва галузі знань</p> <p><u>0201 Культура</u></p> <p>Шифр та назва напряму:</p> <p><u>6.020102</u></p> <p><u>«Книгознавство, бібліотекознавство і бібліографія»</u></p> <p>Освітній рівень: перший (бакалаврський)</p>	<p>Нормативна</p> <p>Рік підготовки: 2.</p> <p>Семестр: 3.</p> <p>Аудиторні заняття: 56 годин, з них: Лекції (теоретична підготовка): 28 годин Семінари – 28 год. МК – 8 год.</p> <p>Самостійна робота 56 год. Вид контролю: <i>залік</i></p>

II. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

№ з/п	Назви змістових модулів і тем	Кількість годин							
		Разом	Аудиторних	Лекцій	Практичних	Семінарських	Індивідуальна робота	Самостійна робота	Підсумковий контроль
Змістовий модуль I.									
Місце і роль науки у сучасному глобалізованому світі									
1.1	Наука як сфера людської діяльності	8	4	2		2		4	
1.2	Законодавчі та організаційні основи наукової та науково-технічної діяльності в Україні	8	4	2		2		4	
1.3	Розвиток наукових комунікацій і міжнародного співробітництва в умовах становлення інформаційного суспільства	4	2	2				2	
1.4	Наукова етика та академічна доброчесність	6	2	2		2		4	
	Модульний контроль	2	2						2
	Разом за модулем 1	30	14	8		6		14	2

Змістовий модуль II.

Розвиток наук соціально-комунікаційного циклу

2.1	Інституалізація наук соціально- комунікаційного циклу	8	4	2		2		4	
2.2	Сучасна проблематика книгознавчих і документознавчих досліджень	8	4	2		2		4	
2.3	Бібліотекознавчі студії в епоху інформатизації	8	4	2		2		4	
2.4	Розвиток інформологічних досліджень	4	2			2		2	
	Модульний контроль	2	2						2
	Разом за модулем 2	30	16	6		8		14	2

Змістовий модуль III.

Організація і проведення наукового дослідження

3.1	Інформаційна база та методи наукових досліджень	8	4	2		2		4	
3.2	Основні етапи виконання студентського наукового дослідження	8	4	2		2		4	
3.3	Написання тексту дипломної, курсової, конкурсної роботи	6	2	2				4	
3.4	Особливості виконання кваліфікаційних наукових досліджень	6	4	2		2		2	
	Модульний контроль	2	2						2
	Разом за модулем 3	30	14	8		6		14	2

[illegible]

Змістовий модуль IV.									
Наукові публікації як результат дослідження									
4.1	Вимоги до наукової публікації	6	2	2				4	
4.2	Написання тез доповіді, реферату	8	4	2		2		4	
4.3	Підготовка та написання наукової статті	8	4	2		2		4	
4.4	Презентація результатів дослідження	6	4			4		2	
	Модульний контроль	2	2						2
	Разом за модулем 4	30	14	6		8		14	2
	Разом	120	56	28		28		56	8

III. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль I.

Місце і роль науки у сучасному глобалізованому світі

Тема 1. Наука як сфера людської діяльності (2 год.)

Сутність сучасних стратегій розвитку науки (ССРН) як навчальної дисципліни. Понятійно-категоріальний апарат ССРН. Поняття «наука», «наукова діяльність», «фундаментальні наукові дослідження», «прикладні наукові дослідження», «вчений».

Наука як сфера людської діяльності та соціальний інститут.

Академії наук як найдавніші наукові об'єднання світу. Платонівська академія. Виникнення перших академій наук або наукових товариств в країнах Європи у XVII ст. Академічний період розвитку науки як соціального інституту у XVIII ст. Національне відродження і заснування академій наук в країнах Східної Європи у першій половині XIX ст. Заснування Всеукраїнської академії наук у 1918 р.

Спеціалізація науково-дослідної роботи. Дослідження в галузі природничих, точних та гуманітарних наук. Дисциплінарна наука. Розвиток академій медичного, сільськогосподарського, інженерно-технічного профілю у XX ст. Мережі науково-дослідних інститутів і лабораторій.

Здійснення міжнародної співпраці через науково-дослідні проекти, програми обміну, проведення конференцій, симпозіумів, конгресів, проведення міжнародних експедицій, спільні видання.

Популяризація наукових досягнень. Заохочення дослідників. Міжнародні та державні премії у сфері науки і техніки. Нобелівська премія. Видатні учені – лауреати Нобелівської премії.

Семінар 1. Наука як сфера людської діяльності (2 год.)

Тема 2. Законодавчі та організаційні основи наукової та науково-технічної діяльності в Україні (2 год.)

Державна політика України у сфері науки і техніки. Закон України «Про наукову і науково-технічну діяльність», сфера дії, основні положення. Правові, організаційні та фінансові засади функціонування і розвитку наукової і науково-технічної сфери, створення умов для наукової і науково-технічної діяльності, забезпечення потреб суспільства і держави у технологічному розвитку.

Діяльність Міністерства освіти і науки України. Комітет Верховної Ради України з питань науки і освіти. Міжвідомча рада з координації фундаментальних досліджень.

Розвиток академічної та університетської форм організації наукових досліджень. Академічний, вузівський, галузевий та виробничий сектори організації наукової діяльності в країні. Громадські форми організації в науковій діяльності.

Створення та основні напрями діяльності Національної академії наук України як вищої державної наукової організації країни. Секції та відділення НАН України.

Державні галузеві академії наук України. Національна академія медичних наук України. Національна академія педагогічних наук України. Національна академія аграрних наук України. Національна академія правових наук України.

Міжнародне співробітництво. Видатні вчені України.

Семінар 2. Законодавчо-нормативне забезпечення наукової та науково-технічної діяльності в Україні (2 год.)

Тема 3. Розвиток наукових комунікацій і міжнародного співробітництва в умовах становлення інформаційного суспільства (2 год.)

Розвиток науки та наукових комунікацій в умовах становлення інформаційного суспільства. Базові характеристики інформаційного суспільства. Теорії та стратегії розбудови інформаційного суспільства. Розвиток інформаційного суспільства як національний пріоритет. Роль інформаційної культури у формування інформаційного суспільства.

Міжнародне науково-технічне співробітництво України як ефективний засіб інтеграції України в європейський та світовий економічний і технологічний простір. Перспективи України в міжнародній інноваційно-технологічній співпраці у галузі ракетно-космічної техніки, глобальної навігації, енергетики, телекомунікацій.

Роль вітчизняної науки у розв'язанні проблем сталого розвитку сучасної цивілізації (екологія, енергетика і транспорт, зміна світового клімату, глобальна інформаційна інфраструктура тощо). Участь в Науковій програмі НАТО, науково-технічне співробітництво з Організацією Чорноморського Економічного Співробітництва, співпраця по лінії європейських науково-технічних програм (7-ма рамкова програма Єврокомісії). Міжнародне співробітництво та

інтеграція. Академічна мобільність. Проектний підхід у реалізації наукових досліджень.

Розвиток електронної науки. Інформаційне забезпечення наукових досліджень.

Тема 4. Наукова етика та академічна доброчесність (2 год.)

Етика науки у контексті проблем сучасності. Проблема морального регулювання наукової діяльності, відповідальності за впровадження результатів наукових досліджень та використання досягнень науки. ІКТ та їх вплив на сучасну наукову і науково-технічну діяльність, проблеми інформаційної етики.

Міжнародні конвенції про роль науки у суспільстві та статус ученого. «Норми наукової етики» Товариства Макса Планка (2000, Німеччина).

Вітчизняний досвід унормування питань етики в науці. Етичний кодекс вченого України (2009). «Кодекс наукової етики» Всеукраїнського громадського об'єднання «Українська федерація вчених» (2005).

Поняття академічної доброчесності. Цінності та принципи Бухарестської Декларації з етичних цінностей та принципів вищої освіти в Європейському регіоні (2004): академічна етика, культура та спільнота; академічна доброчесність в процесах викладання та навчання; демократичне та етичне керівництво та управління; дослідження, що базуються на академічній доброчесності та соціальній відповідальності. Керівництво для інституційних Кодексів етики в галузі вищої освіти (Міжнародна Асоціація університетів, 2012): академічна чесність і етична поведінка при дослідженнях; рівність, справедливість та відсутність дискримінації; підзвітність, прозорість і незалежність; критичний аналіз та повага до аргументованих думок; відповідальність за використання активів, ресурсів і навколишнього середовища; вільне і відкрите поширення знань та інформації; солідарність за чесне поводження з міжнародними партнерами.

Проект сприяння академічній доброчесності в Україні (SAIUP). Декларація про академічну доброчесність Університету Грінченка як частина Кодексу корпоративної культури Університету. Декларація про академічну доброчесність науково-педагогічного, наукового, педагогічного працівника Київського університету імені Бориса Грінченка. Декларація про академічну доброчесність студента, аспіранта, докторанта Київського університету імені Бориса Грінченка.

Семінар-дискусія 3. Основні положення наукової етики (2 год.)

Змістовий модуль II.

Розвиток наук соціально-комунікаційного циклу

Тема 5. Інституалізація наук соціально-комунікаційного циклу (2 год.)

Основні етапи та нормативна база розвитку наук соціально-комунікаційного циклу в Україні. Поняття та зміст паспорту спеціальності. Зміст паспортів спеціальностей 27.00.01 – Теорія та історія соціальних комунікацій; 27.00.02 – Документознавство, архівознавство; 27.00.03 – Книгознавство, бібліотекознавство, бібліографознавство.

Розвиток методології досліджень у галузі соціальних комунікацій. Дослідження Г.Г. Почепцова, В.В. Різуна, О.М. Холода в галузі соціальних комунікацій.

Розвиток методології соціальних комунікацій у бібліотекознавстві. Розвиток теорії соціальних комунікацій у дослідженнях А.В. Соколова та В.О. Ільганаєвої. Соціокомунікаційний підхід у бібліотекознавчих та інформологічних дослідженнях О.С. Онищенко, В.М. Горового, Т. Ю. Гранчак, І.О. Давидової, Н. Е. Кунанець, Н.М. Кушнарєнко, Г.В. Шемаєвої. Книгознавчий аспект соціальних комунікацій у працях В. А. Маркової.

Система галузевих формальних та неформальних наукових і професійних комунікацій.

Семінар 4. Розвиток наук соціально-комунікаційного циклу в Україні (2 год.)

Тема 6. Сучасна проблематика книгознавчих і документознавчих досліджень (2 год.)

Книга і документ як об'єкт комплексного дослідження на межі ХХ–ХХІ ст. Розвиток книжкового пам'ятниковознавства у роботах Г.І.Ковальчук. Аналіз еволюції книги в сучасному соціально-комунікаційному просторі у роботах В. А. Маркової. Документ і книга у дослідженнях Г.М.Швецової-Водки.

Розвиток українського документознавства 1990-х – 2010-х рр. «Наука про документ» у концепціях С.Г.Кулєшова, Н.М.Кушнарєнко, М.С.Слободяника, Г.М.Швецової-Водки. Інституалізація сучасного документознавства в роботах В.В.Бездрабко.

Внесок у документознавчі дослідження науковців Українського науково-дослідного інституту архівної справи та документознавства, Інституту рукопису та Інституту архівознавства Національної бібліотеки України імені В.І.Вернадського.

Електронна книга та електронний документ у дослідженнях соціокомунікаційного циклу.

Семінар 5. Сучасна проблематика книгознавчих і документознавчих досліджень (2 год.)

Тема 7. Бібліотекознавчі студії в епоху інформатизації (2 год.)

Зміна парадигми бібліотеки та бібліотекознавства на межі ХХ–ХХІ ст. Конфлікт інформаційно-технологічної та гуманістичної парадигми розвитку бібліотеки. Поглиблене вивчення особливостей функціонування бібліотечного соціального інституту в умовах глобалізації та розвитку ІКТ.

Еволюція українського бібліотекознавства в оцінці М.С.Слободяника. Розвиток бібліотечного соціального інституту в системі соціальної, політичної та наукової комунікації. Концепції основних типів бібліотек, розроблені українськими дослідниками. Модель національної (Л.Г.Петрова), наукової (М.С.Слободяник), педагогічної (П.І.Рогова), публічної, бібліотеки ВНЗ (Т.В.Колесникова). Бібліотека суспільства знань в роботах Л. Й. Костенко як філософська категорія та організаційно-технологічна структура.

Дослідження актуальних питань стратегічного інноваційного розвитку (І.О.Давидова), бібліотечної політології в контексті взаємодії бібліотеки з сучасною політичною системою та громадянським суспільством (Т.Ю.Гранчак), коеволюції бібліотек та наукових комунікацій (Г.В.Шемаєва), інформаційно-аналітичного забезпечення стратегічного управління розвитком бібліотек (О.М.Кобєлев), управління знаннями електронними бібліотечно-інформаційними ресурсами (К.В.Лобузіна).

Розвиток міждисциплінарних і проблемно-орієнтованих форм дослідницької діяльності. Нові напрями досліджень – інформологія, бібліометрія, наукометрія, вебометрія.

Семінар 6. Пріоритети сучасного бібліотекознавства (2 год.)

Семінар 7. Розвиток інформологічних досліджень (2 год.)

Змістовий модуль ІІІ.

Організація і проведення наукового дослідження

Тема 8. Інформаційна база та методи наукових досліджень (2 год.)

Види джерел інформації. Типологія наукової інформації. Документ. Види наукових видань. Первинний та вторинний документ. Неопубліковані документи. Опубліковані документи: періодичні та неперіодичні. Типи неопублікованих наукових видань. Нормативно-технічна документація. Патентна документація. Депоновані рукописи.

Аналіз вихідної інформації і методика роботи з літературними джерелами.

Науково-інформаційний пошук в мережі Інтернет. Основні правила та рекомендації, змістовні та формальні аспекти, узагальнена методика формування запитів. Простий пошук інформації в Інтернет за допомогою браузера. Універсальні засоби пошуку інформації в Інтернет: інформаційно-пошукові каталоги, інформаційно-пошукові системи, енциклопедії й словники, рейтинги й портали. Використання навігаторів та ресурсів наукових електронних бібліотек. Ресурси порталу «Наукова періодика України».

Загальнонаукові та спеціально-галузеві методи наукових досліджень. Критерії вибору методів дослідження у відповідності до мети і завдань дослідження.

Семінар 8. Інформаційний пошук і методи наукових досліджень (2 год.)

Тема 9. Основні етапи виконання студентського наукового дослідження

Курсова, дипломна і магістерська робота як кваліфікаційне дослідження. Послідовність виконання дослідження. Основні вимоги МОН України до курсових, дипломних, магістерських робіт та наукових публікацій.

Основні етапи виконання студентського наукового дослідження. Підготовчий етап студентського наукового дослідження: вибір теми (проблеми) дослідження. Визначення актуальності (цінності, важливості, необхідності) теми дослідження. Об'єкт і предмет дослідження. Робоча гіпотеза дослідження, що передбачає встановлення його мети і завдань, а також обдумування дослідницької методології. Складання робочого плану дослідження.

Інформаційний етап дослідження: пошук джерел та літератури для вивчення предмету. Наукова література, джерела інформації. Бібліографічні джерела, бібліографічні покажчики. Архівні джерела.

Аналітичний, реконструктивний та пояснювальний етапи. Вивчення спеціальної наукової літератури та джерел, отримання наукових фактів про предмет і об'єкт дослідження, визначення проблемного поля їх розвитку. Науковий факт як максимально істинний опис (реконструкція, відтворення) дослідником фактів дійсності.

Письмова фіксація виявлених чи відтворених фактів у вигляді виписок з літератури та опису фактів, знайдених під час вивчення джерел наукової інформації. Опис власних спостережень, результатів статистичних досліджень, опитувань та ін. експериментальних досліджень. Підведення підсумків та формулювання висновків дослідження. Визначення перспектив подальшого дослідження з визначеної проблематики.

Апробація та презентація результатів дослідження.

Семінар-практикум 9. Основні етапи студентського наукового дослідження (2 год.)

Тема 10. Написання тексту дипломної, курсової, конкурсної роботи (2 год.)

Особливості визначення структури дипломної, курсової, конкурсної роботи. Вимоги до наукового стилю тексту роботи. Редагування тексту. Дотримання норм авторського права та наукової етики при цитуванні робіт інших дослідників.

Вимоги до оформлення тексту, додатків та ілюстрацій до тексту роботи. Формування списку скорочень, списку використаних джерел та системи посилань і цитування. Дотримання рекомендацій щодо виконання наукових робіт.

Семінар-практикум 10. Оформлення тексту курсової роботи (2 год.)

Тема 11. Особливості підготовки та виконання кваліфікаційних наукових досліджень (2 год.)

Особливості підготовки магістерської наукової роботи, кандидатської та докторської дисертації. Наукові школи, наукові консультанти, вплив формальних

і неформальних комунікацій на вибір тематики дослідження. Вибір методів та визначення методології дослідження. Особливості і розвиток методології міждисциплінарних досліджень.

Вимоги МОН України до кожного типу кваліфікаційних наукових досліджень. Актуальність, відповідність тематики профілю обраної спеціальності, науковий апарат дослідження, методи та методика дослідження, вірогідність висновків та наукова обґрунтованість результатів. Теоретичний і практичний внесок у розвиток галузі, наукової дисципліни. Рівень апробації отриманих результатів. Вимоги до наукових публікацій, що презентують результати дослідження.

Змістовий модуль IV.

Наукові публікації як результат дослідження

Тема 12. Вимоги до наукової публікації (2 год.)

Наукові публікації як форма представлення результатів дослідження та засіб наукової комунікації. Наукова публікація: поняття, функції, основні види. Підготовка статей, рефератів, доповідей, рецензій, оглядів. Норми і правила цитування.

Основні вимоги МОН України до наукових публікацій. Постановка наукової проблеми та її значення; аналіз попередніх досліджень цієї проблеми; мета і завдання статті; методи дослідження; виклад основного матеріалу й обґрунтування отриманих результатів дослідження; висновки та перспективи подальшого дослідження.

Редакційні вимоги до наукових публікацій. Перевірка на предмет дотримання вимог до редакційного оформлення згідно з державними стандартами України; внутрішнє та зовнішнє рецензування. Перевірка на плагіат відповідно до Статті 1, 5 Закону України «Про наукову і науково-технічну діяльність»; Статті 50 Закону України «Про авторське право і суміжні права»; п. 16 «Порядку присудження наукових ступенів і присвоєння вченого звання старшого наукового співробітника». Вимоги окремих видань до підготовки рукопису статті до видання.

Тема 13. Написання тез доповіді, реферату (2 год.)

Методика підготовка тез доповіді для публікації та виступу на конференції. Доповідь. Види доповідей: звітні (узагальнення стану справ, ходу роботи за певний час); поточні (інформація про хід роботи); з наукової теми, проблеми. Наукова доповідь. Структура тексту доповіді. Структура тез доповіді. Особливості побудови тексту тез доповіді.

Особливості підготовки реферату. Реферат як короткий виклад змісту одного або декількох документів за певною тематикою. Інформативний реферат. Розширений або зведений (багатоджерельний, оглядовий) реферат. Орієнтовна структура реферату: вступ, основні розділи, висновки, список використаних джерел.

Семінар-практикум 11. Підготовка тез доповіді з фахових дисциплін (2 год.)

Тема 14. Підготовка та написання наукової статті (2 год.)

Наукова стаття як один із основних видів наукової роботи. Оптимальний обсяг наукової статті. Рукопис статті. Структура статті. Особливості редагування наукової статті. Дотримання норм авторського права та правил цитування робіт інших дослідників. Дотримання вимог конкретного видання (редакційної колегії) до підготовки рукопису статті до видання.

Семінар-практикум 12. Особливості написання наукової статті (2 год.)

Семінар-практикум 13-14. Презентація результатів дослідження (4 год.)

IV. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНА КАРТА ДИСЦИПЛІНИ

«Сучасні стратегії розвитку науки»

Разом: 120 год., лекції – 28 год., семінари - 28 год., мк – 8 год., самостійна - 56, залік.

Тиждень	1	2	3	4	5	6	7	8
Змістовний модуль I Місце і роль науки у сучасному глобалізованому світі					Змістовний модуль II Розвиток наук соціально-комунікаційного циклу			
Лекції								
Теми лекцій	Наука як сфера людської діяльності. 1б.	Законодавчі та організаційні основи наукової та науково-технічної діяльності в Україні. 1б.	Розвиток наукових комунікацій і міжнародного співробітництва в умовах становлення інформаційного суспільства. 1б.	Наукова етика та академічна доброчесність. 1б.	Інституалізація наук соціально-комунікаційного циклу. 1б.	Сучасна проблематика книгознавчих і документознавчих досліджень. 1б.	Бібліотекознавчі студії в епоху інформатизації. 1б.	
Теми семінарських занять	Наука як сфера людської діяльності. 1+10 б.	Законодавчо-нормативне забезпечення наукової та НТД в Україні 1+10 б.		Дискусія «Основні положення наукової етики» 1+10 б.	Розвиток наук соціально-комунікаційного циклу в Україні. 1+10 б.	Сучасні книгознавчі та документознавчі дослідження. 1+10 б.	Пріоритети сучасного бібліотекознавства. 1+10 б.	Розвиток інформологічних досліджень. 1+10 б.
Самостійна робота	5	5	5	5	5	5	5	5
МК	25 балів				25 балів			

Тиждень	9	10	11	12	13	14	15	16
Змістовний модуль III Організація і проведення наукового дослідження					Змістовний модуль IV Наукові публікації як результат дослідження			
Лекції								
Теми лекцій	Інформаційна база та методи наукових досліджень 1б.	Основні етапи виконання студентського наукового дослідження 1б.	Написання тексту дипломної, курсової, конкурсної роботи 1б.	Особливості підготовки та виконання кваліфікаційних наукових досліджень 1б.	Вимоги до наукової публікації 1б.	Написання тез доповіді, реферату 1б.	Підготовка та написання наукової статті 1б.	
Теми семінарських занять	Інформаційний пошук і методи наукових досліджень 1+10 б.	Основні етапи студентського наукового дослідження 1+10 б.	Оформлення тексту курсової роботи 1+10 б.			Підготовка тез доповіді з фахових дисциплін 1+10 б.	Особливості написання наукової статті 1+10 б.	Презентація результатів дослідження 2+20 б.
Самостійна робота	5	5	5	5	5	5	5	5
МК	25 балів				25 балів			
ПК	Залік Усього 348 бали							

V. ПЛАНИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

Змістовий модуль I.

Місце і роль науки у сучасному глобалізованому світі

Семінар 1. Наука як сфера людської діяльності (2 год.)

1. Наука як сфера діяльності людини та соціальний інститут.
2. Фундаментальні та прикладні наукові дослідження.
3. Організація академічної науки в Україні.
4. Розвиток університетської науки в Україні.
5. Внесок провідних вчених у розвиток світової науки (на прикладі Нобелівських лауреатів 2000–2015 рр.).

Семінар 2. Законодавчо-нормативне забезпечення наукової та науково-технічної діяльності в Україні (2 год.)

1. Державна політика України у сфері науки і техніки.
2. Закон України «Про наукову і науково-технічну діяльність», сфера дії, основні положення.
3. Основні цілі розвитку інформаційного суспільства в Україні та наукова діяльність.
4. Основні напрями діяльності НАН України.
5. Внесок провідних українських вчених у розвиток вітчизняної та світової науки.

Семінар 3. Дискусія «Основні положення наукової етики» (2 год.)

1. Розвиток та базові принципи наукової етики.
2. Міжнародні конвенції про роль науки у суспільстві та статус ученого.
3. Поняття академічної доброчесності.
4. Декларація академічної доброчесності викладача і студента.
5. Декларація про академічну доброчесність студента, аспіранта, докторанта Київського університету імені Бориса Грінченка.

Змістовий модуль II.

Розвиток наук соціально-комунікаційного циклу

Семінар 4. Розвиток наук соціально-комунікаційного циклу в Україні (2 год.)

1. Основні етапи і нормативна база розвитку наук соціально-комунікаційного циклу.
2. Зміст паспорту спеціальності 27.00.02 – Документознавство, архівознавство.
3. Зміст паспорту спеціальності 27.00.03 – Книгознавство, бібліотекознавство, бібліографознавство.
4. Розвиток методології соціальних комунікацій у бібліотекознавстві. Соціокомунікаційний підхід у роботах А. В. Соколова та В. О. Ільганаєвої.
5. Розвиток методології соціальних комунікацій в українському бібліотекознавстві у дослідженнях Н. Е. Кунанець, І. О. Давидової, Г. В. Шемаєвої.
6. Книгознавчий аспект соціальних комунікацій у працях В. А. Маркової.

Семінар 5. Сучасна проблематика книгознавчих і документознавчих досліджень (2 год.)

1. Книга і документ як об'єкт дослідження.
2. Розвиток книжкового пам'ятниковознавства у роботах Г.І.Ковальчук.
3. Документ і книга у дослідженнях Г.М.Швецової-Водки.
4. Розвиток українського документознавства 1990-х – 2010-х рр.
5. Теорія документознавства у концепції С.Г.Кулешова.
6. Документознавство в роботах Н.М.Кушнарєнко.
7. Внесок у документознавство М.С.Слободяника.
8. Інституалізація сучасного документознавства в роботах В.В.Бездрабко.
9. Електронна книга та електронний документ у дослідженнях соціокомунікаційного циклу.

Семінар 6. Пріоритети сучасного бібліотекознавства (2 год.)

1. Бібліотекознавчі дослідження в умовах глобалізації та побудови інформаційного суспільства.
2. Бібліотечний соціальний інститут як ключовий об'єкт досліджень.
3. Розробка основних типів бібліотек в українському бібліотекознавстві.

4. Бібліотека і політична комунікація.
5. Бібліотека і наукова комунікація.
6. Інформаційно-аналітична діяльність бібліотек.
7. Стратегічний розвиток бібліотек.

Семінар 7. Розвиток інформологічних досліджень (2 год.)

1. Інформологія, предметне поле досліджень.
2. Дослідження з бібліометрії у бібліотекознавстві та наукознавстві.
3. Наукометрія, предметне поле досліджень.
4. Вебометрія як новий напрям дослідження наукових і соціальних комунікацій.

Змістовий модуль III.

Організація і проведення наукового дослідження

Семінар 8. Інформаційний пошук і методи наукових досліджень

1. Пошук та аналіз наукової інформації.
2. Методика роботи з літературними та архівними джерелами.
3. Науково-інформаційний пошук в мережі Інтернет.
4. Загальнонаукові методи наукових досліджень.
5. Спеціально-галузеві методи наукових досліджень.
6. Критерії вибору методів дослідження у відповідності до мети і завдань дослідження.

Семінар-практикум 9. Основні етапи студентського наукового дослідження

1. Зміст та особливості підготовчого етапу.
2. Зміст та особливості інформаційного етапу дослідження.
3. Аналітичний та реконструктивний етапи.
4. Пояснювальний етап дослідження.

Семінар-практикум 10. Оформлення тексту курсової роботи (2 год.)

1. Вимоги до оформлення тексту курсової роботи.
2. Вимоги до стилю наукового тексту.
3. Проблеми редакційної підготовки тексту.
4. Проблемні питання аналізу та самоаналізу.

Змістовий модуль IV.

Наукові публікації як результат дослідження

Семінар-практикум 11. Підготовка тез доповіді з фахових дисциплін (2 год.)

1. Вивчення проблемного поля фахових дисциплін.
2. Визначення об'єкту і предмету дослідження.
3. Аналіз інформаційних ресурсів з обраної тематики.
4. Особливості підготовки та оформлення тез доповіді.
5. Аналіз та самоаналіз презентованих на семінарі рефератів та тез доповідей.

Семінар-практикум 12. Особливості написання наукової статті (2 год.)

1. Аналіз інформаційних ресурсів з обраної тематики.
2. Вивчення наукових публікацій інших дослідників з визначеної тематики дисциплін.
3. Визначення об'єкту і предмету власного дослідження.
4. Особливості підготовки та оформлення тексту наукової статті.
5. Аналіз та самоаналіз презентованих на семінарі текстів наукових статей.

Семінар-практикум 13-14. Презентація результатів дослідження (4 год.)

1. Особливості підготовки презентації доповіді на науковій конференції.
2. Особливості підготовки презентації результатів курсової роботи.
  3. Обговорення представлених робіт, аналіз та самоаналіз.

4. VI. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Змістовий модуль I.

Місце і роль науки у сучасному глобалізованому світі (14 годин).

1. Підготовка презентації або реферату про видатного українського ученого – 4 години, 5 балів.
2. Підготовка презентації або реферату про учених, які стали нобелівськими лауреатами у ХХІ столітті – 4 години, 5 балів.
3. Ознайомитися із змістом збірника статей «Академічна чесність як основа сталого розвитку університету» (К., 2016), зробити конспект статті за вибором студента – 4 години, 5 балів.
4. Ознайомитися з декларацією про академічну доброчесність на сайті Університету, підготуватися до її обговорення на семінарі-дискусії – 2 години – 5 балів.

Змістовий модуль II.

Розвиток наук соціально-комунікаційного циклу (14 годин).

1. Ознайомитися із змістом паспортів спеціальності 27.00.02 – Документознавство, архівознавство та 27.00.03 – Книгознавство, бібліотекознавство, бібліографознавство; законспектувати напрями досліджень; представити роботу для перевірки – 2 години – 5 балів.
2. З використання ресурсів порталу «Наукова періодика України» або фахових часописів ознайомитися з публікаціями останніх років українських бібліотекознавців, документознавців та книгознавців – В.В.Бездрабко, О.В.Воскобойнікової, В.М.Гороваго, Т.Ю.Гранчак, І.О.Давидової, Г.І.Ковальчук, Н.Е.Кунанець, К.В.Лобузіної, В.А.Маркової, С.Г.Кулешова, Н.М.Кушнарєнко, Т.В.Новальської, Л.Г.Петрової, М.С.Слободяника, А.А.Соляник, Г.М.Швецової-Водки, Г.В.Шемаєвої – за вибором студента, у вигляді тез викласти основний зміст обраної для аналізу публікації; представити роботу для перевірки – 4 години – 5 балів.
3. Проаналізувати модель бібліотеки ВНЗ Т.В.Колесникової або бібліотеки суспільства знань Л.Й.Костенко, відтворити моделі схематично, запропонувати власне бачення, представити роботу для перевірки, підготуватися до дискусії – 4 години, 5 балів.

4. З використанням інтернет-ресурсів, наукової періодики та нових монографічних досліджень, ознайомитися із визначеннями новітніх напрямів досліджень у різних джерелах – інформологія, бібліометрія, наукометрія, вебоетрія; результати роботи представити у вигляді таблиці, представити роботу для перевірки, підготуватися до семінару – 4 години, 5 балів.

Назва напрямку	Зміст визначення, трактування поняття	Джерело	Примітки

Змістовий модуль III.

Організація і проведення наукового дослідження (14 годин).

1. Відповідно до обраного напрямку дослідження (теми) для курсової роботи здійснити первинний пошук джерел інформації, представити результати у вигляді бібліографічного списку з 10-12 позицій з короткими анотаціями, представити роботу для перевірки, підготуватися до обґрунтування – 4 години, 5 балів.
2. Визначити завдання дослідження, яке буде здійснюватися у межах курсової роботи та обрати відповідні методи, обґрунтувати вибір методів, представити роботу для перевірки, презентувати під час семінару, підготуватися до аналізу робіт інших студентів – 2 години, 5 балів.
3. Підготуватися до обґрунтування актуальності обраної теми для курсової роботи, спираючись на результати аналізу публікацій науковців, написати текст обґрунтування (1-1,5 стор.), представити роботу для перевірки – 4 години, 5 балів.
4. Розробити орієнтовний план курсової роботи, визначити терміни на виконання завдань кожного з етапів, представити роботу для перевірки – 4 години, 5 балів.

Змістовий модуль IV.

Наукові публікації як результат дослідження (14 годин).

1. Провести аналіз публікацій з обраної тематики для дослідження (3-4 статті з фахових видань), зробити виписки для подальшої підготовки тез доповіді, представити роботу для перевірки – 4 години, 5 балів.
2. На основі підготовлених тез доповіді сформулювати проект тексту наукової статті, додавши власні результати попередніх досліджень за темою курсової роботи, представити роботу для перевірки – 4 години, 5 балів.
3. Підготувати презентацію доповіді за всіма вимогами, представити результат на семінарі-практикумі – 4 години, 5 балів.
4. Підготувати проект презентації для майбутнього захисту курсової роботи, представити результат на семінарі-практикумі – 2 години, 5 балів.

Карту самостійної роботи, де визначено форми академічного контролю, успішність (бали) і термін виконання самостійної роботи студентами, подано у вигляді табл. 6.1.

Таблиця 6.1

КАРТА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТА

Змістовий модуль та теми курсу	Академічний контроль	Бали	Термін виконання (тижні)
Змістовий модуль I. Місце і роль науки у сучасному глобалізованому світі			
Тема 1. Наука як сфера людської діяльності	Семінарське заняття, залік	5	I
Тема 2. Законодавчі та організаційні основи наукової та науково-технічної діяльності в Україні	Семінарське заняття, залік	5	II
Тема 3. Розвиток наукових комунікацій і міжнародного співробітництва в умовах становлення інформаційного суспільства	Залік	5	III
Тема 4. Наукова етика та академічна доброчесність	Семінарське заняття, модульний контроль, залік	5	IV
Змістовний модуль II Розвиток наук соціально-комунікаційного циклу			
Тема 5. Інституалізація наук соціально-комунікаційного циклу	Семінарське заняття, залік	5	V

Тема 6. Сучасна проблематика книгознавчих і документознавчих досліджень	Семінарське заняття, залік	5	VI
Тема 7. Бібліотекознавчі студії в епоху інформатикації	Семінарське заняття, модульний контроль, залік	10	VI - VII
Змістовний модуль III Організація і проведення наукового дослідження			
Тема 8. Інформаційна база та методи наукових досліджень	Семінарське заняття, залік	5	VIII
Тема 9. Основні етапи виконання студентського наукового дослідження	Семінарське заняття, залік	5	IX
Тема 10. Написання тексту дипломної, курсової, конкурсної роботи	Семінарське заняття, залік	5	X
Тема 11. Особливості підготовки та виконання кваліфікаційних наукових досліджень	Модульний контроль, залік	5	XI
Змістовний модуль IV Наукові публікації як результат дослідження			
Тема 12. Вимоги до наукової публікації	залік	5	XI
Тема 13. Написання тез доповіді, реферату	Семінарське заняття, залік	5	XI
Тема 14. Підготовка та написання наукової статті	Семінарське заняття, модульний контроль, залік	10	XIV
<i>Разом: 56 год.</i>	<i>Разом: 80 балів</i>		

VII. СИСТЕМА ПОТОЧНОГО І ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ

Навчальні досягнення студентів із дисципліни "Державна інформаційна політика " оцінюються за модульно-рейтинговою системою, в основу якої покладено принцип покрокової звітності, обов'язковості модульного контролю,

накопичувальної системи оцінювання рівня знань, умінь та навичок; розширення кількості підсумкових балів до 100.

Контроль успішності студентів з урахуванням поточного і підсумкового оцінювання здійснюється відповідно до навчально-методичної карти (п. IV), де зазначено види й терміни контролю. Систему рейтингових балів для різних видів контролю та порядок їх переведення у національну (4-бальну) та європейську (ECTS) шкалу подано у табл. 8.1, табл. 8.2.

Таблиця 8.1

Розрахунок рейтингових балів за видами поточного (модульного) контролю

№	Вид діяльності	Кількість балів за одиницю	Кількість одиниць до розрахунку	Всього
1	Відвідування лекцій	1	14	14
2	Відвідування семінарських занять	1	14	14
3	Виконання завдання з самостійної роботи (домашнього завдання)	5	16	80
4	Робота на семінарському занятті	10	12	120
5	Модульна контрольна робота	25	4	100
максимальна кількість балів 328				

Розрахунок: $328:100=3,3$

Студент набрав: 300

Оцінка: $300:3,3 = 91$

У процесі оцінювання навчальних досягнень студентів застосовуються такі методи:

≡ **Методи усного контролю:** індивідуальне опитування, фронтальне опитування, співбесіда, екзамен.

≡ **Методи письмового контролю:** модульна контрольна робота.

Таблиця 8.2

Порядок переведення рейтингових показників успішності у європейські оцінки ECTS

Рейтингова оцінка	Оцінка за стобальною шкалою	Значення оцінки
A	90-100 балів	Відмінно – відмінний рівень знань (умінь) у межах обов'язкового матеріалу з, можливими, незначними недоліками
B	82-89 балів	Дуже добре – достатньо високий рівень знань (умінь) у межах обов'язкового матеріалу без суттєвих грубих помилок
C	75-81 балів	Добре – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок
D	69-74 балів	Задовільно – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності
E	60-68 балів	Достатньо – мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)
FX	35-59 балів	Незадовільно з можливістю повторного складання – незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання
F	1-34 балів	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням курсу – досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни

Загальні критерії оцінювання успішності студентів:

Високий (творчий) рівень компетентності.

A (90–100) = 5 (відмінно) – студент виявляє особливі творчі здібності, демонструє глибокі знання навчального матеріалу, що міститься в основних і додаткових рекомендованих джерелах; уміння аналізувати явища, які вивчаються, у їхньому взаємозв'язку та розвитку, чітко й лаконічно, логічно та послідовно відповідати на поставлені запитання; демонструє вміння застосовувати теоретичні положення під час розв'язання практичних задач; переконливо аргументує відповіді.

Достатній (конструктивно-варіативний) рівень компетентності.

B (82–89) = 4 (добре) – студент демонструє міцні ґрунтовні знання навчального матеріалу; вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, застосовує його на практиці; вільно розв'язує практичні вправи та задачі; самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких незначна.

C (75–81) = 3 (добре) – студент має міцні знання навчального матеріалу; уміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом

викладача; у цілому самостійно застосовувати їх на практиці; виправляти допущені помилки, серед яких є суттєві, добирати аргументи на підтвердження своїх думок.

Середній (репродуктивний) рівень компетентності.

D (69–74) = 3 (задовільно) – студент відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання та розуміння основних положень, але його знання мають загальний характер; має труднощі з наведенням прикладів при поясненні явищ і закономірностей; з допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, серед яких значна кількість суттєвих.

E (60–68) = 3 (задовільно) – студент володіє навчальним матеріалом на рівні, вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні; його знання мають фрагментарний характер, має труднощі з наведенням прикладів при поясненні явищ і закономірностей; допускає суттєві помилки.

Низький (рецептивно-продуктивний) рівень компетентності.

FX (35–59) = 2 (незадовільно з можливістю повторного складання) – студент володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу; не володіє термінологією, оскільки понятійний апарат не сформований; не вміє застосовувати теоретичні положення під час розв'язання практичних задач; допускає значні помилки.

F (1–34) = 2 (незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни) – студент володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнання та відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів; повністю не знає матеріал, не працював в аудиторії з викладачем або самостійно.

VIII. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

I. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності

1) За джерелом інформації:

- *Словесні*: лекція (традиційна, проблемна), семінари, пояснення, розповідь, бесіда.
- *Наочні*: спостереження, ілюстрація, демонстрація.
- *Практичні*: вправи.

2) За логікою передачі і сприймання навчальної інформації: індуктивні, дедуктивні, аналітичні, синтетичні.

3) За ступенем самостійності мислення: репродуктивні, пошукові, дослідницькі.

4) За ступенем керування навчальною діяльністю: під керівництвом викладача; самостійна робота студентів: з книгою; виконання індивідуальних навчальних завдань.

II. Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності:

Методи стимулювання інтересу до навчання: навчальні дискусії; створення ситуації пізнавальної новизни; створення ситуацій зацікавленості (метод цікавих аналогій тощо).

IX. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КУРСУ

- ≡ опорні конспекти лекцій;
- ≡ навчальні посібники;
- ≡ робоча навчальна програма;
- ≡ засоби підсумкового контролю (комплект завдань для модульних контрольних робіт);
- ≡ завдання для ректорського контролю знань студентів з навчальної дисципліни «Сучасні стратегії розвитку науки».

Х. ЗАВДАННЯ ДО МОДУЛЬНИХ КОНТРОЛЬНИХ РОБІТ

Змістовий модуль І

Місце і роль науки у сучасному глобалізованому світі

Питання до змістового модулю №1.

1. Що забезпечує наукова діяльність людині?
2. Які функції виконує наука в суспільстві?
3. У чому полягає процес наукового пізнання?
4. Що являє собою методологія наукового дослідження?
5. Яка основна відмінність між фундаментальними та прикладними науками?
6. Чим відрізняється розвиток науки ХХ століття?
7. Чим характеризуються процеси диференціації та інтеграції знань?
8. Виникнення науки як сфери людської діяльності.
9. Поняття науки. Предмет науки.
10. Історія розвитку науки.
11. Знання як перевірений практикою результат пізнання дійсності.
12. Поняття наукових комунікацій.
13. Міжнародне співробітництво в умовах становлення інформаційного суспільства.
14. Закон України «Про науково-технічну інформацію».
15. Закон України «[Про наукову і науково-технічну діяльність](#)».
16. Закон України «Про основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007-2015 роки».
17. Закон України «Про пріоритетні напрями розвитку науки і техніки».
18. Розвиток академічної науки.
19. Основні напрями діяльності НАН України.
20. Основні напрями діяльності галузевих академій наук України.
21. Розвиток університетської науки.
22. Міжнародне наукове співробітництво.
23. Міжнародні об'єднання науковців.
24. Видатні науковці – Нобелівські лауреати.
25. Видатні українські вчені.
26. Наукова етика в ХХ столітті.
27. Етика науки на початку третього тисячоліття.
28. Рух академічної доброчесності у вищих навчальних закладах України.
29. Декларація про академічну доброчесність для студентів, аспірантів, докторантів.

30. Як ви розумієте поняття «наукова етика» та «академічна доброчесність»?

Змістовий модуль II

Розвиток наук соціально-комунікаційного циклу

Питання до змістового модулю №2.

1. Інституалізація соціально-комунікаційної сфери суспільства.
2. Основні етапи та нормативна база розвитку наук соціально-комунікаційного циклу в Україні.
3. Актуальні проблеми розвитку соціальних комунікацій в Україні.
4. Наукові напрямки дослідження соціальних комунікацій у сучасному бібліотекознавстві.
5. Поняття та зміст паспорту спеціальності.
6. Зміст паспорту спеціальності 27.00.01 – Теорія та історія соціальних комунікацій.
7. Зміст паспорту спеціальності 27.00.02 – Документознавство, архівознавство.
8. Зміст паспорту спеціальності 27.00.03 – Книгознавство, бібліотекознавство, бібліографознавство.
9. Розвиток методології досліджень у галузі соціальних комунікацій.
10. Дослідження Г.Г. Почепцова, В.В. Різуна, О.М. Холода в галузі соціальних комунікацій.
11. Розвиток методології соціальних комунікацій у бібліотекознавстві.
12. Соціокомунікаційний підхід у бібліотекознавчих та інформологічних дослідженнях.
13. Книгознавчий аспект соціальних комунікацій.
14. Електронна книга та електронний документ у дослідженнях соціокомунікаційного циклу.
15. Книга і документ як об'єкт дослідження.
16. Розвиток книжкового пам'ятниковознавства.
17. Інституалізація українського документознавства.
18. Бібліотекознавчі дослідження в умовах глобалізації.
19. Бібліотечний соціальний інститут як ключовий об'єкт досліджень.
20. Розробка основних типів бібліотек в українському бібліотекознавстві.
21. Бібліотека і політична комунікація.
22. Бібліотека і наукова комунікація.
23. Інформаційно-аналітична діяльність бібліотек.
24. Стратегічний розвиток бібліотек.
25. Інформологія: зміст поняття, предметне поле досліджень.

26. Бібліометричні дослідження у бібліотекознавстві та наукознавстві.
27. Наукометрія та вебометрія як нові напрями.
28. Поняття комунікації в науці.
29. Система галузевих формальних наукових і професійних комунікацій.
30. Система галузевих неформальних наукових і професійних комунікацій.

Змістовий модуль III

Організація і проведення наукового дослідження

Питання до змістового модулю №3.

1. Яка роль інформації в науковому дослідженні?
2. За допомогою яких носіїв передається інформація?
3. Як класифікують текстові документи?
4. Що відноситься до неперіодичних видань?
5. Назвіть основні наукові видання, які вам відомі.
6. З чого починають і чим завершують науковий пошук?
7. Якими видами записів супроводжують опрацювання наукових літературних джерел?
8. З чого починається наукове дослідження?
9. Які вимоги ставляться до наукового дослідження соціогуманітарного спрямування?
10. Від чого залежить результативність дослідження?
11. Які існують етапи проведення наукових досліджень?
12. Яка мета обґрунтування теми наукового дослідження?
13. ДСТУ 5034:2008. «Науково-інформаційна діяльність. Терміни та визначення понять».
14. Наукова інформація та її роль у проведенні наукових досліджень.
15. Класифікація інформаційного забезпечення наукових досліджень.
16. Види інформації, її використання у науково-дослідному процесі.
17. Джерела інформації, їх використання в науково-дослідній роботі.
18. Фактографічна інформація, її використання у науковому дослідженні.
19. Інформаційна безпека та охорона інтелектуальної власності.
20. Інформаційний пошук в Інтернет, технологія та стратегія.
21. Методика формування запитів: змістовні та формальні аспекти.
22. Українські пошукові сервери, системи і каталоги.
23. Зарубіжні пошукові сервери, системи і каталоги.
24. Методика пошуку інформації в українських та зарубіжних пошукових серверах, системах і каталогах.
25. Бібліографічний опис як сукупність бібліографічних відомостей про документ.

26. Стандартизація бібліографічного опису документів. ДСТУ ГОСТ 7.1:2006 «Бібліографічний запис. Бібліографічний опис. Загальні вимоги та правила складання»
27. Однорівневий бібліографічний опис документів.
28. Багаторівневий бібліографічний опис документів.
29. Аналітичний бібліографічний опис документів.
30. Бібліографічний опис електронних ресурсів. ГОСТ 7.82–2001. «Библиографическая запись. Библиографическое описание электронных ресурсов. Общие требования и правила составления».

Змістовий модуль IV

Наукові публікації як результат дослідження

Питання до змістового модулю №4.

1. Якої форми може набувати узагальнення наукового дослідження?
2. Що являє собою реферат як форма наукового узагальнення дослідження?
3. Які відомості включають до змісту наукової статті?
4. Які складові має науковий звіт?
5. Які методи застосовують для обробки результатів наукового дослідження?
6. Які є вимоги до складання бібліографії до наукового дослідження.
7. Як слід робити цитування у наукових працях?
8. Які вимоги до оформлення курсової (випускної роботи) вам відомі?
9. Поняття наукових публікацій.
10. Види рефератів. Структура реферату.
11. Методика написання реферату.
12. Тези доповіді: методика написання та їх представлення.
13. Вимоги до наукової статті.
14. Особливості публікації наукових досліджень у вітчизняних та зарубіжних виданнях.
15. Вступ до наукової, курсової роботи (обов'язкові складові).
16. Виклад основного матеріалу (написання розділів основної частини).
17. Висновки наукового дослідження.
18. Правила обломлення списку використаних джерел.
19. Додатки у науковому дослідженні.
20. ДСТУ 3008-95. «Документація. Звіти у сфері науки і техніки Структура і правила оформлення».
21. Правила друку рукопису наукового дослідження.

22. Оформлення бібліографічних посилань та списку використаних джерел і літератури.
23. Оформлення цитат у наукових публікаціях.
24. Оформлення приміток, ілюстрацій, таблиць, додатків.
25. Вимоги до структури тез наукової доповіді.
26. Вимоги до змісту тез наукової доповіді.
27. Вимоги до змісту і оформлення наукової презентації.
28. Основні принципи складання наукової презентації.
29. Розробка змісту наукової презентації.
30. Застосування анімації у наукових презентаціях.

XI. ТЕОРЕТИЧНІ ПИТАННЯ ДО ЗАЛІКУ

1. Наука як сфера людської діяльності.
2. Поняття науки. Предмет науки. Функції науки.
3. Фундаментальна та прикладна наука.
4. Чим відрізняється розвиток науки XX століття?
5. Міжнародне співробітництво в умовах становлення інформаційного суспільства.
6. Закон України «[Про наукову і науково-технічну діяльність](#)».
7. Закон України «Про основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007-2015 роки».
8. Основні напрями діяльності НАН України.
9. Основні напрями діяльності галузевих академій наук України.
10. Розвиток університетської науки.
11. Міжнародне наукове співробітництво. Міжнародні об'єднання науковців.
12. Видатні науковці – Нобелівські лауреати.
13. Видатні українські вчені.
14. Етика науки.
15. Академічна доброчесність.
16. Інституалізація соціально-комунікаційної сфери суспільства.
17. Нормативна база розвитку наук соціально-комунікаційного циклу в Україні.
18. Актуальні проблеми розвитку соціальних комунікацій в Україні.
19. Зміст паспорту спеціальності 27.00.02 – Документознавство, архівознавство.
20. Зміст паспорту спеціальності 27.00.03 – Книгознавство, бібліотекознавство, бібліографознавство.
21. Розвиток методології досліджень у галузі соціальних комунікацій.

22. Розвиток методології соціальних комунікацій у бібліотекознавстві.
23. Електронна книга та електронний документ у дослідженнях соціокомунікаційного циклу.
24. Інституалізація українського документознавства.
25. Бібліотекознавчі дослідження в умовах глобалізації.
26. Бібліотечний соціальний інститут як ключовий об'єкт досліджень.
27. Бібліотека в системі політичної та наукової комунікації.
28. Стратегічний розвиток бібліотек.
29. Інформологія, бібліометрія, наукометрія та вебометрія як нові напрями.
30. Поняття комунікації в науці.
31. Роль інформації в науковому дослідженні.
31. Процес наукового пошуку інформації.
32. Вимоги до наукового дослідження соціогуманітарного спрямування.
33. Основні етапи проведення наукового дослідження.
34. Обґрунтування теми наукового дослідження.
35. Наукова інформація та її роль у проведенні наукових досліджень.
36. Класифікація інформаційного забезпечення наукових досліджень.
37. Види інформації, її використання у науково-дослідному процесі.
38. Джерела інформації, їх використання в науково-дослідній роботі.
39. Фактографічна інформація, її використання у науковому дослідженні.
40. Інформаційний пошук в Інтернет, технологія та стратегія.
41. Пошукові сервери, системи і каталоги.
42. Методика пошуку інформації в українських та зарубіжних пошукових серверах, системах і каталогах.
43. Стандартизація бібліографічного опису документів. ДСТУ ГОСТ 7.1:2006 «Бібліографічний запис. Бібліографічний опис. Загальні вимоги та правила складання».
44. Бібліографічний опис електронних ресурсів.
45. Реферат як форма наукового узагальнення дослідження.
46. Вимоги до бібліографії до наукового дослідження.
47. Правила цитування у наукових роботах.
48. Вимоги до оформлення курсової (магістерської) роботи.
49. Поняття наукових публікацій.
50. Тези доповіді: методика написання та їх представлення.
51. Вимоги до наукової статті.
52. Вступ до наукової, курсової роботи (обов'язкові складові).
53. Виклад основного матеріалу (написання розділів основної частини).
54. Висновки наукового дослідження.
55. Правила обломлення списку використаних джерел.
56. Додатки у науковому дослідженні.
57. ДСТУ 3008-95. «Документація. Звіти у сфері науки і техніки Структура і

правила оформлення».

58. Оформлення бібліографічних посилань та списку використаних джерел і літератури.

59. Оформлення приміток, ілюстрацій, таблиць, додатків.

60. Вимоги до змісту і оформлення наукової презентації.

XII. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Законодавчі та нормативно-правові акти

1. ГОСТ 7.82–2001. Библиографическая запись. Библиографическое описание электронных ресурсов. Общие требования и правила составления [Электронный ресурс] // Нормативная база ГСНТИ : [сайт] / НТЦ «Информрегистр». – Электрон. дан. – Москва : ГСНТИ, 1998– . – Режим доступа: http://www.gsntinorms.ru/norms/common/doc.asp?0&/norms/stands/7_82.htm (16.05.2009), свободный. – Загл. с экрана.

2. (ГОСТ 7.1-2003, IDT) : ДСТУ ГОСТ 7.1:2006. Бібліографічний запис. Бібліографічний опис. Загальні вимоги та правила складання / Ю. Кожедуб (оформ.). – Офіц. вид. – Київ : Держспоживстандарт України, 2007. – 47 с. – (Система стандартів з інформації, бібліотечної та видавничої справи; Національний стандарт України).

3. ДСТУ ГОСТ 7.80:2007. Бібліографічний запис. Заголовок. Загальні вимоги та правила складання. – [Чинний від 2008-04-01]. – Київ : Держстандарт України, 2008. – 48 с.

4. ДСТУ 3017-95. Видання. Основні види : терміни та визначення. – Чинний від 1996-01-01. – Київ : Держстандарт України, 1995. – 47 с.

5. ДСТУ 7093:2009 (ГОСТ 7.11-2004, MOD; ISO 832:1994, MOD). Бібліографічний запис. Скорочення слів і словосполук, поданих іноземними європейськими мовами. – На заміну ГОСТ 7.11 – 78 ; Чинний від 2010.04.01. – [Б. м. : б. в.]. – 90 с. – (Система стандартів з інформації, бібліотечної та видавничої справи).

6. ДСТУ 3008-95. Документація. Звіти у сфері науки і техніки. Структура і правила оформлення. – Видання офіційне. – Київ : Держспоживстандарт України, 1995. – 39 с.

7. ДСТУ 2392 – 94. Інформація та документація. Базові поняття. Терміни та визначення. – Київ : Держстандарт України, 1994. – 53 с.

8. ДСТУ 5034:2008. Науково-інформаційна діяльність. Терміни та визначення понять [Текст]. – К. : Держстандарт України, 2008. – 43 с. (Державний стандарт України).

9. ДСТУ 3582:2013. Інформація та документація. Бібліографічний опис. Скорочення слів і словосполучень в українській мові. Загальні вимоги та

правила (ISO 4:1984, NEQ; ISO 832:1994, NEQ). – На заміну ДСТУ 3582-97. – Київ : Мінекономрозвитку України, 2014. – 18 с.

10. Про вищу освіту [Електронний ресурс] : Закон України від 01.07.2014 р. № 1556-VII. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>. – Назва з екрану.

11. Про інформацію : закон України від 2 жовтня 1992 р. // Відом. Верхов. Ради України. – 1992. – № 21. – С. 559-609.

12. Про концепцію Національної програми інформатизації : закон України від 4 лют. 1998 р. // Відом. Верхов. Ради України. – 1998. – № 27-28. – С. 494-509.

13. Про наукову і науково-технічну діяльність [Електронний ресурс] : Закон України від 26.11.2015 р. № 848-VIII. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/848-19>.

14. Про Національну програму інформатизації : закон України від 4 лют. 1998 р. // Відом. Верхов. Ради України. – 1998. – № 27-28. – С. 482-493.

15. Про Основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007-2015 роки : закон України від 09.01.2007 № 537-V // Відомості Верховної Ради України. – 2007. – № 12. – Ст. 102.

Базова

1. Баскаков, А. Я. Методология научного исследования : учебное пособие / А. Я. Баскаков, Н. В. Туленков. – Киев : МАУП, 2002. – 216 с.

2. Єріна, А. Методологія наукових досліджень / А. Єріна, В. Захожай, Д. Єрін. – Київ : Центр навчальної літератури, 2004. – 212 с.

3. Ковальчук, В. В. Основи наукових досліджень : навч. посіб. / В. В. Ковальчук, Л. М. Моїсєєв. – Вид. 2-е, доп. і перероб. – Київ : Видавничий дім „Професіонал”, 2004. – 208 с.

4. Крушельницька, О. В. Методологія та організація наукових досліджень : навч. посіб. / О. В. Крушельницька. – Київ : Кондор, 2003. – 192 с.

5. Логика научного исследования : пер. с англ. / под общей ред. В. Н. Садовского. – Москва : Республика, 2004. – 447 с.

6. Мороз, І. В. Наукове дослідження: курсові, дипломні, магістерські роботи / І. В. Мороз, Л. І. Мороз. – Київ, 2010. – 143 с.

7. П'ятницька-Позднякова І. С. Основи наукових досліджень у вищій школі : навч. посіб. / І. С. П'ятницька-Позднякова. – Київ : Центр навч. літератури, 2003. – 116 с.

8. Філіпенко, А. С. Основи наукових досліджень : конспект лекцій : посібник / А. С. Філіпенко. – Київ : Академвидав, 2004. – 208 с. – (Альма-матер).

9. Цехмістрова, Г. С. Основи наукових досліджень : навч. посіб. / Г. С. Цехмістрова. – Київ, 2004. – 240 с.
10. Шейко, В. М. Організація та методика науково-дослідницької діяльності : підручник для ВНЗ / В. М. Шейко, Н. Т. Кушнарєнко. – 5-те вид. – Київ : Знання, 2006. – 307 с.

Допоміжна

1. Інформаційні ресурси : словник законодавчої та стандартизованої термінології / НАПН України ; Держ. наук.-пед. б-ка України ім. В. О. Сухомлинського ; [уклад.: П. І. Рогова, Я. О. Чепуренко, С. М. Зозуля, І. Г. Лобановська]. – Київ : Нілан-ЛТД, 2012. – 283 с.
2. Капелюшний, А. О. Стилїстика й редагування : практичний словник / А. О. Капелюшний. – Львів: ПАЮ, 2002. – 576 с.
3. Коломієць, В. О. Як виконувати курсову роботу: метод. посібник для студентів вищих педагог. навч. закладів / В. О. Коломієць. – Київ : Вища школа, 2003. – 69 с.
4. Краснобокий, Ю. М. Словник науковця-початківця / Ю. М. Краснобокий, К. М. Левківський ; Міністерство освіти і науки. Укр. Науково-мет. Центр вищої освіти. – 2-е вид., випр. і доп. – Київ : НМУВО, 2001. – 72 с.
5. Курсовые и дипломные работы: ОТ выбора темы до защиты : справочное пособие / авт.-сост. И. Н. Кузнецов. – Минск : Мисанта, 2003. – 416 с.
6. Маниліч, М. І. Основи наукових досліджень : навчально-методичний посібник для самостійного вивчення дисципліни / М. І. Маниліч, В. А. Григор'єв. – Чернівці : ЧФЮІ, 2005. – 136 с.
7. Методологічні основи наукових досліджень : конспект лекцій / укл.: В. І. Шклярський. – Львів : Видавництво Національного університету "Львівська політехніка", 2006. – 127 с.
8. Мочерний, С. В. Методологія економічного дослідження / С. В. Мочерний. – Львів, 2001. – 345 с.
9. Ніколас, Д. Оцінка інформаційних потреб : методи і технології / Д. Ніколас. – Київ : Aslib. – 1996. – 76 с.
10. Оноприєнко, В. І. Методологіческие вопросы науковедения : моногр. / В. І. Оноприєнко ; УкрИНТЭІ. – Київ, 2001. – 329 с.
11. Основи наукових досліджень [Електронний ресурс] : навч. посіб. / В. С. Марцин, Н. Г. Міценко, О. А. Даниленко [та ін.]. – Режим доступу : <http://www.info-library.com.ua/books-book-162.html>, вільний. – Назва з екрану.
12. Основи наукових досліджень [Електронний ресурс] // Електронна бібліотека. – Режим доступу : <http://www.info-library.com.ua/books-book-162.html>, вільний. – Назва з екрану. – [Дата звернення : 1.12.2015].

13. Основи наукових досліджень : навч. посібник / Ю. Мишковський, Ю. Мишковський, М. Василенко [та ін.]. – Кременчук : КДПУ, 2007. – 160 с.

14. Основи наукових досліджень. Організація самостійної та наукової роботи студента : навч. посіб. для ВНЗ / Я. Я. Чорненький, Н. В. Чорненький, С. Б. Рибак [та ін.]. – Київ : ВД „Професіонал”, 2006. – 199 с.

15. Основи методології та організації наукових досліджень [Електронний ресурс] : навч. посіб. для студ., курсантів, аспірантів і ад’юнтів / за ред. А.Є.Конверського. – Київ : Центр учбової літератури, 2010. – 352 с. – Режим доступу : http://shron.chtyvo.org.ua/Konverskyi_Anatolii/Osnovy_metodolohii_ta_orhanizatsii_naukovykh_doslidzhen.pdf, вільний. – Назва з екрану.

16. Опарін, В. Фінансова система України (теоретико-методологічні аспекти) : моногр. / В. Опарін. – Київ : КНЕУ, 2005. – 240 с.

17. Романишков, В. І. Основи наукових досліджень у вищій школі : навч. посіб. для ВНЗ / В. І. Романишков. – Київ : Центр навчальної літератури, 2003. – 115 с.

18. Стеценко, Д. М. Методологія наукових досліджень: підручник / Д. М. Стеценко, О. С. Чмир. – 2-ге вид., перероб. і доп. – Київ : Знання, 2007. – 317 с.

19. Сурмін, Ю. Майстерня вченого : підруч. для науковця. – Київ : НМЦ «Консорціум із удосконалення менеджмент-освіти в Україні», 2006. – 302 с.

20. Філіпенко, А. С. Основи наукових досліджень : конспект лекцій : посібник / А. С. Філіпенко. – Київ : Академвидав, 2004. – 208 с.

21. Эко, У. Как написать дипломную работу. Гуманитарные науки : учебно-метод. пособ. / У. Эко ; пер. с итал. – Москва : Книжный Дом „Університет”, 2003. – 240 с.

22. Энциклопедия студента / сост. И. Н. Кузнецов. – Минск : Книжный Дом, 2004. – 576 с.

Інформаційні ресурси Інтернет:

1. <http://www.rada.gov.ua/> – сайт Верховної Ради України
2. <http://www.kmu.gov.ua/control/> – сайт Кабінету Міністрів України
3. <http://www.ukrstat.gov.ua/> – сайт Державного комітету статистики України
4. <http://www.uintei.kiev.ua/> – Український інститут науково-технічної та економічної інформації
5. <http://www.ukrbook.net/> – Книжкова Палата України ім. І.Федорова
6. <http://www.nbuv.gov.ua/> – Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського
7. http://www.irbis-nbuv.gov.ua/info_lib.html – Віртуальна бібліографічна довідка Національної бібліотеки України ім. В. І. Вернадського

8. <http://www.nplu.kiev.ua/> – Національна парламентська бібліотека України
9. <http://www.e-library.ru/> – Наукова електронна бібліотека
10. <http://www.rsl.ru/ru/vs/> – Віртуальна довідкова служба Російської державної бібліотеки
11. <http://library.by/> – Білоруська цифрова бібліотека
12. <http://www.nlb.by/portal/page/portal/index> – Національна бібліотека Білорусі

Методичні рекомендації

Основним методичним документом, що визначає мету, завдання, зміст і технологію навчання з кредитного модуля даної навчальної дисципліни, є робоча програма, яка розробляється щорічно. При її розробці слід враховувати досвід та сучасні зміни у міжнародному та українському інформаційному та науковому просторі.

Оскільки предмету даної навчальної дисципліни притаманна значна динаміка та мінливість, варто здійснювати постійний моніторинг змін у досягненнях науки і техніки, методики фахових досліджень, нових напрямів у бібліотекознавстві, книгознавстві, документознавстві, архівознавстві та інформаційній діяльності та наукових комунікаціях, та відповідно до цього актуалізувати тематику лекційних, семінарських та практичних занять, завдань для самостійної роботи студентів, список рекомендованої літератури.

Значну увагу на семінарських заняттях варто приділяти практиці наукових досліджень, підсумкових та конкурсних наукових робіт студентів. Рекомендується проводити семінарські та практичні заняття із використанням традиційних та електронних ресурсів провідних інформаційних установ, бібліотек та архівів, відслідковувати поточні оновлення спеціалізованих інформаційних ресурсів мережі Інтернет.

Методичні рекомендації до підготовки семінарського заняття

Семінарське заняття як одна з організаційних форм навчальних аудиторних занять, спрямоване на поглиблене вивчення програмного матеріалу та контроль рівня його засвоєння шляхом безпосередньої співпраці навчальної групи та викладача в процесі розгляду окремих теоретичних положень

навчальної дисципліни та формує вміння й навички їх практичного застосування шляхом індивідуального виконання студентами відповідних завдань.

Систематична підготовка до семінарського заняття з дисципліни привчає до самостійної роботи з матеріалом, науковою, навчальною, навчально-методичною літературою, періодичними та довідковими виданнями, інформаційними ресурсами мережі Інтернет. Семінарські заняття проводяться в аудиторіях або в навчальних лабораторіях, оснащених необхідними технічними засобами навчання, обчислювальною технікою, на базі інформаційних установ (бібліотек, архівів, власне інформаційних установ). Під час занять створюються умови для контрольної перевірки знань, умінь і навичок студентів, здійснюється постановка загальної проблеми викладачем та її обговорення, виконання індивідуальних завдань, їх перевірка та оцінювання.

Для якісного виконання семінарського завдання необхідно вдумливо конспектувати, вдаючись до різних форм запису. Доцільно підготувати власні спостереження та висновки, обґрунтувавши їх теоретичними положеннями та рекомендаціями.

Семінарські заняття не лише базуються на матеріалі, який міститься в лекційному курсі, але й підсумовують результати самостійної роботи з рекомендованою літературою.

Методичні рекомендації до самостійної роботи студентів

Самостійна робота студентів – один з основних засобів оволодіння навчальним матеріалом у час, вільний від аудиторних навчальних занять. Упровадження в практику навчальної програми різноманітних форм самостійної роботи активно сприяє модернізації навчального процесу шляхом подолання протиріч між трансляцією знань і їх засвоєнням у взаємозв'язку теорії та практики.

Головною метою самостійної роботи є закріплення, розширення та поглиблення набутих у процесі аудиторної роботи знань, умінь і навичок, а також самостійне вивчення та засвоєння нового матеріалу під керівництвом викладача, але без його безпосередньої участі.

Питання, що виникають у студентів стосовно виконання запланованих завдань, вирішуються на консультаціях, які проводять згідно з графіками, затвердженими кафедрою.

Самостійна робота студентів передбачена до кожної теми курсу, зміст якої полягає в таких положеннях:

- самостійне вивчення теоретичних і науково-практичних тем;
- самостійна робота з джерелами та літературою з метою кращого засвоєння програмного матеріалу після відвідування лекцій;
- підготовка наукових повідомлень.

Для систематизації отриманих знань з дисципліни до кожної наступної теми слід ретельно готуватись: систематично опрацьовувати матеріал попередньої лекції, рекомендовану літературу, повторювати пройдений матеріал, на який лектор посилається при викладанні нового. Якщо з певних причин лекція пропущена, її необхідно законспектувати й опрацювати самостійно, незрозумілі питання з'ясувати на консультації.

Основні види самостійної роботи студентів з дисципліни: вивчення лекційного матеріалу, опрацювання рекомендованої літератури, самоконтроль рівня засвоєння програмного матеріалу.